

УДК378:373.3.091.3.12.011.3-051].016:087.5

Людмила Нежива

ORCID iD 0000-0001-9520-0694

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри початкової освіти
Педагогічного інституту,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
ул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, 04053, м. Київ, Україна,
l.nezhyva@kubg.edu.ua

Світлана Паламар

ORCID iD 0000-0001-6123-241X

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
заступник директора з наукової роботи Педагогічного інституту,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
ул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, 04053, м. Київ, Україна,
s.palamar@kubg.edu.ua

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЛІТЕРАТУРНІЙ ОСВІТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті обґрунтовується необхідність застосування інноваційних технологій у викладанні дитячої літератури студентам спеціальності «Початкова освіта». Впровадження у навчання майбутніх учителів початкової школи інтегрованого курсу «Рідномовна освіта: дитяча література з методикою навчання» дає їм можливість орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку дитячої літератури й моделювати різноманітні алгоритми сприйняття й осмислення художніх текстів. У дослідженні проаналізовано впровадження інтерактивної технології в літературну освіту, що змінює вектор проведення лекцій до діалогічної взаємодії із студентською аудиторією, забезпечує формальне оновлення практичного заняття застосуванням квестів та майстер-класів. Відповідно до завдань Нової української школи й вищої освіти майбутніх педагогів початкової школи автори аналізують можливості застосування технології критичного мислення, ІКТ-технологій, доповненої реальності, проєктів у системі літературної освіти Педагогічного інституту. Обґрунтована важливість набуття знань, умінь і навичок застосування AR-додатків до інтерактивних видань художньої літератури майбутніми вчителями початкової школи під час організації ними літературного читання. Для студентів розроблені завдання з використанням засобів ІКТ: створення буктрейлерів та коміксів за художніми творами для дітей; QR-квестів для молодших школярів за текстами творів сучасних письменників; ментальних карт (ресурс Mindmeister) за сюжетами прозових творів; відео-

презентацій про письменників та їхню творчість (ресурси «PoowToon», «Prezi»); візуалізованого плану творів за допомогою інфографіки; інтелектуальних ігрових завдань для молодших школярів (ресурс LearningApps) тощо. Ефективним видом інтелектуальної діяльності студентів під час вивчення літератури визнано проєкт, результатом якого є: відеофільми; літературні карти; рекламні буклети; мультимедійні презентації; публікації у вигляді літературної газети, журналу, збірки, створені за допомогою програми Microsoft Publisher; творчі роботи (казки, поезії, есе, ігровий контент тощо) та їх публікація в електронному виданні.

Ключові слова: *доповнена реальність; ІКТ-технології; інтегроване навчання; інтерактивні технології; літературна освіта; проєктні технології.*

© Нежива Л., Паламар С., 2020

<https://doi.org/10.28925/2312-5829.2020.4.9>

Вступ. На сучасному етапі розвитку людство переживає складні процеси глобалізації та інтеграції, змінилися способи поширення та обсяг інформації, стрімко модернізується віртуальне Е-середовище, що впливає на переформатування освітнього простору. Впровадження інноваційних технологій у навчання, розвиток критичного мислення та емоційного інтелекту учнів і водночас уникнення їх перевантаженості, зорієнтованість на успішну соціалізацію, – концептуалізують як освіту європейського стандарту, так і вітчизняну.

Реформування освіти потребує підвищення ефективності професійної підготовки вчителів початкових класів, зокрема розвитку вмінь досліджувати навчальні проблеми за допомогою сучасних засобів, орієнтуватися у великому інформаційному середовищі, проводити власні дослідження, цікаво й ефективно презентувати навчальні матеріали, взаємодіяти з учнями онлайн у шкільних проєктах тощо. Концепція нової української школи з-поміж ключових компонентів позиціонує: підтримку умотивованого вчителя, який має свободу творчості й розвивається професійно; організацію виховного процесу, який формує цінності; новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей для життя, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві (Концепція нової української школи, с. 7).

Розв'язанню цих завдань сприятиме якісна літературна освіта майбутніх учителів початкових класів інтегрована з методикою навчання. Література містить потужний виховний потенціал, виражає моральні й духовні цінності, сприяє формуванню національної ідентичності, розвитку особистісного образу світу, виробленню стійкої екзистенційної позиції. Дослідження художніх творів для дітей, вивчення життєписів українських письменників, їх естетичних уподобань у супроводі з інноваційними технологіями навчання, сучасним методичним інструментарієм збагачує естетичний досвід майбутніх вчителів початкових класів й водночас забезпечує формування їх професійної компетентності. Важливо, щоб майбутні вчителі, вдосконалюючи навички, необхідні для інформаційного суспільства, не втратили духовних важелів, були здатні плекати національну ідентичність. Виважений аналіз літературної спадщини українського письменства для дітей спрямовує сучасне студентство в ціннісну систему координат народних традицій і національного мистецтва.

Наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі, з одного боку, та оновлення змісту шкільної програми творами сучасних письменників й вимогами компетентнісного підходу, – з іншого, зумовлюють актуальність осмислення педагогічної проблеми застосування інновацій в літературній освіті студентів спеціальності «Початкова освіта».

Мета статті – обґрунтувати необхідність впровадження новітніх технологій в літературну освіту майбутніх учителів початкової школи.

Реалізація мети цього дослідження потребує реалізації низки **завдань**: аналіз інновацій мовно-літературної освітньої галузі початкової школи; обґрунтування важливості впровадження інтегрованої навчальної дисципліни вивчення дитячої літератури з методикою навчання; окреслення особливостей практичної методики застосування інноваційних технологій в організації навчальної діяльності студентів з вивчення творів українського письменства для дітей.

Аналіз праць з проблеми дослідження. Наукова думка постійно збагачується новими ідеями в застосуванні інноваційних технологій. Їх упровадження в практику вищої школи розглядали вітчизняні вчені, зокрема розкрито проблеми професійного

зростання засобами інноваційних педагогічних технологій (А. Нікуліна, Ю. Максименко, Г. Матвеев, С. Засланська, 2005); обґрунтовано теоретичні засади інтерактивного навчання, розглянуто застосування на традиційних заняттях елементів інтерактивного навчання (В. Ягоднікова, 2009); визначено критерії ефективності інтерактивних технологій у навчанні дорослих; схарактеризовано активні форми і методи навчання як елементи інтерактивних технологій (С. Сисоєва, 2011). У працях сучасних дослідників схарактеризовано сучасні інформаційні засоби навчання (Гороль П., Гуревич Р., Коношевський Л., Шестопалюк О., 2004); осмислено сучасні завдання інформатизації освіти (Биков В., 2010); окреслено проблеми, що виникають у педагогічній практиці вчителів при впровадженні електронних засобів навчального призначення в навчальний процес, наведено приклади, якими шляхами долаються зазначені проблеми в різних країнах (Вембер В., 2007). В контексті осмислених праць розглянемо застосування інноваційних технологій в літературній освіті студентів спеціальності «Початкова освіта».

Виклад основного матеріалу. Реформа української школи висуває нові вимоги до навчання, змінюються й акценти у професіограмі майбутнього вчителя початкових класів. Проаналізуємо інновації мовно-літературної освітньої галузі, щоб окреслити потреби сучасної початкової школи й урахувати їх у процесі педагогічної підготовки майбутніх педагогів. З-поміж головних завдань рідномовної освіти у початковій школі (за програмою Р. Шияна) вирізняються: виховання стійкої мотивації до читання; сприяння індивідуальному самовияву учнів та взаємодії між ними через розвиток комунікативних умінь, зокрема діалогічного мовлення, театралізацію; збагачення духовного світу учнів через естетичне сприймання творів художньої літератури та медіапродуктів; розвиток уяви та творчого мислення учнів за допомогою творів літератури та мистецтва, медіатекстів, театралізації, гри; розвиток здатності спостерігати за мовними явищами, експериментувати зі звуками, словами, фразами, зокрема і в мовних іграх тощо. Зауважимо, що Типова освітня програма розроблена на основі компетентнісного підходу, тому пропонований зміст передбачає конструювання знань, формування уявлень, розвиток умінь учнів через

практичний досвід, активну діяльність. Ініціатори реформи пропонують змінити форми організації освітнього процесу і методи навчання на інтерактивні, зокрема проєкти (інформаційні, мистецькі, дослідницькі), сюжетно-рольові ігри, інсценізації (театралізації), моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії тощо. Таким чином нова українська школа виховує особистість, здатну емоційно сприймати, творчо мислити, проєктувати, моделювати, змінювати світ на краще.

Відповідно до викликів реформи нової української школи майбутньому вчителю початкових класів необхідно навчитися не тільки орієнтуватися в інформаційному (літературному, літературно-критичному й літературознавчому) просторі, здійснювати пошук і аналіз сучасної літератури для дітей в окремих виданнях, збірках, хрестоматіях, дитячій періодиці, використовуючи Е-ресурси (веб-сайти, портали), а й набути у процесі професійної підготовки креативних умінь моделювати та організовувати навчальні заняття літературного читання із застосуванням сучасних освітніх технологій навчання в умовах інтегрованого тематично-проєктного навчання. У контексті мовно-літературної галузі це означає планувати й проводити мовні експерименти з художнім твором, що передбачають формулювання й перевірку дитячих гіпотез; розробляти й організовувати гру-драматизацію; проводити дискусії; моделювати різноманітні інтерактивні вправи і завдання, як-от: загадки, шаради, метаграми; перетворення текстової інформації в графічну; заповнення «карти» прочитаного; хмара слів для розвитку мовлення тощо.

Покращення якості педагогічної освіти у ЗВО вимагає застосування інноваційних форм і методів викладання та адаптацію напрацьованих підходів до нових умов. Формування професійної (літературної та методичної) компетентності досягається завдяки комплексному інтегрованому навчанню. Застосування інтегрованого підходу до вивчення дитячої літератури з методикою навчання, на нашу думку, є не тільки доречним, а й ефективним, оскільки на основі літературних творів відразу вибудовується методична модель їх вивчення, а для практичної апробації форм, методів, технологій навчання є програмні тексти українського письменства для дітей. Таким чином, інтегрований курс «Рідномовна освіта: дитяча література з методикою навчання» характеризують цілісність, системність,

багаторівневість літературних, літературознавчих і літературно-критичних знань і водночас універсалізація практичних умінь аналізувати й інтерпретувати художній твір, а також естетичні й логічні виміри літератури й методичний інструментарій, що дає можливість орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку дитячої літератури й моделювати різноманітні алгоритми сприйняття й осмислення текстів, розвивати критичне мислення, емоційний інтелект і зв'язне мовлення учнів.

Сучасна літературна освіта майбутніх учителів початкових класів завдяки міждисциплінарності поєднує традиційні форми навчання з інноваційними. Освітні програми, як і раніше, передбачають проведення лекцій, семінарів, практичних і лабораторних занять, але їх формат змінюється в залежності від готовності студентів сприймати інформацію з різних джерел. В умовах збереження інформації на електронних носіях і легкого доступу до неї класична аудиторна лекція викликає інтерес не стільки інформативністю, скільки проблемністю або науковою новизною, коли викладач знайомить слухачів із сформованою в процесі дослідження авторською рецепцією проблеми з предмета. Упровадження інтерактивних технологій в навчальний процес змінюють вектор проведення лекцій у бік активного залучення студентів до діалогічної взаємодії. Найбільш поширеною формою таких занять, як слушно вважає О. Семенов (2017), є «діалог з аудиторією», коли під час лекції «викладач ставить студентам запитання для з'ясування думок і рівня обізнаності з проблеми» (с. 83). До прикладу, аналізуючи на лекції творчість Павла Тичини, слід акцентувати увагу на поезії «Хор лісових дзвіночків» (уривок з поеми «Дзвінкоблакитне»). Проблемне запитання: «Чому поема має таку незвичну назву «Дзвінкоблакитне»?», – спрямує пошуки студентів на осмислення індивідуального стилю поета, який сприймав і художньо відтворював світ через звуки й кольори, оскільки мав абсолютний слух і хист художника. З дитячої літератури діалог також важливо активізувати з приводу системного осмислення змістових і формальних особливостей художнього твору, його естетичної природи та інтерпретації художнього образу. Поетика творів для дітей розглядається на проблемно-тематичному, жанрово-стильовому й наративному рівнях, що можуть стати предметом обговорення на лекціях-діалогах з аудиторією.

Вивчення дитячої літератури передбачає організацію різновекторного діалогу читача з письменником, твором, героєм, тому лектору доречно активізувати роботу майбутніх вчителів початкових класів з формулювання запитань з приводу осмислення художніх текстів й життєпису їх автора, розуміння художнього образу тощо. Записані на окремих аркушах запитання доречно систематизувати за допомогою фасилітативної тканини, яка дозволяє групувати їх за змістом, переміщувати за важливістю. Таким чином студенти візьмуть участь у проектуванні лекції «прес-конференції», склавши спільними зусиллями з викладачем план із запитань, які їх цікавлять найбільше у вивченні окресленої теми. Студентам також пропонується заздалегідь ознайомитися з матеріалами навчального заняття (зокрема біографіями письменників, текстами художніх творів, методичними рекомендаціями щодо вивчення прозового чи поетичного твору тощо) за інтернет-джерелами та електронними виданнями, тому знання фактичного матеріалу пропонується перевірити, застосувавши в лекції кілька помилок змістового та методичного характеру, або організувати дискусію.

Підтверджують ефективність заняття-квести з літератури, проведені в музеях (Національний музей літератури України, Музей Бориса Грінченка) та бібліотеках (Національна бібліотека України для дітей, Бібліотека ім. В. Маяковського). Квести як інтелектуальна діяльність зорієнтовані на пошук інформації, дослідження проблем з розв'язанням різноманітних завдань, логічних загадок, що потребують активізації критичного мислення. До прикладу, майбутнім учителям початкових класів в музеї Бориса Грінченка було проведено інтерактивну екскурсію з елементами квеста з теми «Борис Грінченко – безкомпромісний лицар національної ідеї». Студентам, об'єднаним у групи, було запропоновано самостійно ознайомитися з матеріалами стендів музею з метою пошуку, визначення й фіксування у «паспорт» літератора його життєвого кредо, сфер діяльності та досягнень, рис характеру, окреслення кола друзів і однодумців. Кожна група на основі зібраної інформації та власних вражень презентувала уявлення про особистість Бориса Грінченка й виготовила буклет про музей видатного українського письменника. Формат квесту успішно застосовується під час знайомства з творчістю сучасних літераторів. Так, на

зустрічі із Зіркою Мензатюк у Національному музеї літератури України майбутнім учителям початкових класів було запропоновано відвідати інтерактивну виставку повного зібрання книжок для дітей письменниці. Студенти мали можливість побачити оригінали ілюстрацій до книжок й зануритися у дивовижну художнього світу, створеного талановитими художниками за мотивами творів Зірки Мензатюк, взяти до рук книгу з колекції авторки й ознайомитися з нею. Пошукові завдання квесту спонукали до вивчення художніх образів дитячої письменниці, відтворення їх за допомогою пантоміми. Опанувавши методику застосування подібних форм навчання, студенти розробляють власні літературні квести, готуючись проводити їх під час педагогічної практики.

Важливими для розвитку креативності майбутніх учителів початкових класів є майстер-класи, які допомагають усвідомити процес художньої творчості. Такими стали практичні заняття з вивчення літературної казки, проведені в бібліотеці ім. В. Маяковського сучасними письменниками, які пропонували свої алгоритми написання казок, навчаючи моделювати зміст і форму художнього твору, зокрема обирати головного героя, формулювати мету його дії, проектувати перешкоди та способи їх подолання, застосовувати образне мовлення тощо. У професійній діяльності вчителів початкових класів набуті вміння необхідні для створення лінгвістичних казок, формулювання творчих завдань для молодших школярів. Візуалізації художнього світу дитячої літератури, розвитку творчої уяви студентів сприяють майстер-класи художників із створення ілюстрацій до художніх творів для дітей. Один із таких майстер-класів для майбутніх учителів початкових класів провів Кость Лавро, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка, ілюстратор дитячих книжок, виданих у видавництві «А-ба-ба-га-ла-ма-га». На таких інтегрованих майстер-класах студенти не тільки мають можливість випробувати різноманітні техніки малярства, але й вчаться створювати художній образ, презентувати власну рецепцію літературного твору.

У літературній освіті майбутніх учителів початкових класів активно застосовується технологія формування й розвитку критичного мислення. Одним з ефективних прийомів є «концептуальна таблиця», що візуалізує компаративні

порівняння художніх творів. Таблицю доречно будувати таким чином, щоб по вертикалі були розташовані представники різних національних літератур (або різних мистецтв), а по горизонталі – риси, які підлягають порівнянню, зокрема жанри, проблемно-тематичний комплекс, художні образи тощо (або настрої та емоції, відображені у творах). Розвиваючи здатність узагальнювати думки з приводу прочитаного, чітко структурувати важливу інформацію, пропонувалося студентам складати сенкани. Їх лаконічність, виразне окреслення теми відразу налаштовує на визначення найважливіших характеристик, зокрема головного героя або стилю письменника, свідомого відсікання другорядного, загального, несуттєвого для запам'ятовування.

Для майбутніх учителів початкових класів важливо набути знань, умінь і навичок застосування доповненої реальності під час організації літературного читання, оскільки новітні технології сприяють формуванню інтересу до книжок, глибшому емоційному сприйняттю художнього твору, активізації творчої уяви молодших школярів. На заняттях з дитячої літератури студенти спеціальності «Початкова освіта» мають можливість працювати з книгами серії «Читай і грай» українського видавництва Art Nation Publishing. Серед них казкові твори Л. Керрола, Е.-Т. Гофмана, Г.-К. Андерсена, Ш. Перро. Зразком диджиталізації сучасної літератури для дітей на заняттях для майбутніх педагогів стала повість К. Бабкіної «Гарбузовий рік». Студентам пропонується завантажити відповідні AR-додатки на AppStore або GooglePlay для платформ iOS та Android відповідно й активізувати інтерактивні сторінки, а потім розробити ігрові завдання для майбутніх учнів, методичку практичного застосування AR-додатків у шкільній практиці. Доповнену реальність казкової повісті Л. Керрола «Аліса в Країні див» та повісті К. Бабкіної «Гарбузовий рік» доречно використати на уроках читання в початковій школі, оскільки ці твори рекомендовані до вивчення Міністерством освіти й науки України.

Реалізуючи завдання курсу дитячої літератури з методикою навчання майбутнім учителям початкових класів пропонуються завдання, які потребують використання засобів ІКТ. Студенти виконують такі види роботи, як створення буктрейлерів та коміксів за художніми творами для дітей; QR-квестів для молодших

школярів за текстами творів сучасних письменників; ментальних карт (ресурс Mindmeister) за сюжетами прозових творів; відео-презентацій про письменників та їхню творчість (ресурси «RoowToon», «Prezi»); візуалізованого плану творів за допомогою інфографіки; інтелектуальних ігрових завдань для молодших школярів (ресурс LearningApps) тощо. Вивчення творчості для дітей поетів-шістдесятників (збірка «Бузиновий цар» Ліни Костенко, збірка «Дивосвіт» Ігоря Калинця, збірка «Побреженьки для Яремки» Івана Світличного, збірка «У Неквапи білі лапи» Миколи Вінграновського) мало потужний емоційний резонанс серед студентства. Майбутні вчителі початкових класів презентували у відеошопах сюрреалістичні дивовижні образи Миколи Вінграновського та Ігоря Калинця, засоби гумору в поезіях для дітей Івана Світличного, яскраві образи природи в дитячій ліриці Ліни Костенко. Окрім розвитку професійних навичок читати поезію експресивно й усвідомлено, розрізняти жанри й мотиви творів, студентам було запропоновано художньо передати образи, настрої, почуття, ритмічність поезії за допомогою засобів ІКТ, завантажити дисплейні тексти на YouTube.

Особливим типом інтелектуальної діяльності майбутніх вчителів початкових класів під час вивчення дитячої літератури вважаємо проєктування, оскільки проєкти активізують пізнавальну активність, ініціативність, розвиток навичок високого рівня (аналізу та синтезу), а також виявлення креативності, прагнення до самоосвіти та співробітництва під час дослідження різних літературних, літературознавчих, мистецтвознавчих, культурологічних, історичних та ін. джерел, самостійного пошуку їх у мережі Internet. Реалізуючи проєкт з дитячої літератури, студенти вчать усвідомлено планувати свої дослідження, використовувати найновіші літературознавчі, мистецтвознавчі та культурологічні джерела, виважено й раціонально використовувати Internet з метою саморозвитку, працювати самостійно і в колективі, а головне – аналізувати й порівнювати мистецькі явища, доводити власні погляди. Результатом реалізації проєкту є створення власного літературного або літературознавчого продукту та його практичне застосування. Ним може бути підготовлені й продемонстровані відеофільми, літературні карти, рекламні буклети, мультимедійні презентації, а також публікації у вигляді

літературної газети, журналу, збірки, створених за допомогою програми Microsoft Publisher. Створення власного літературного продукту (казки, поезії, есе, ігрового контенту) та його публікація в електронному виданні дозволяє студентам усвідомити закони художньої творчості, специфіку художнього образу, розвиває творчість, критичне мислення, емоційний інтелект.

Висновки. Виклики сучасного розвитку суспільства, завдання Нової української школи й сучасної вищої педагогічної освіти зумовлюють застосування інноваційних технологій у навчання майбутніх учителів. З метою підвищення ефективності літературної освіти майбутніх педагогів початкової школи постає необхідність упровадження інтегрованої навчальної дисципліни «Рідномовна освіта: дитяча література з методикою навчання», яка забезпечує якість літературних, літературно-критичних знань й водночас методичну підготовку до реалізації завдань літературного читання в початкових класах. Застосування технології критичного мислення, ІКТ-технології, доповненої реальності та активізація проєктної діяльності в системі літературної освіти майбутніх учителів початкової школи сприяє активному засвоєнню навчальної інформації, розвитку ключових компетентностей, а відтак професійному зростанню й забезпеченню конкурентоспроможності випускників на сучасному ринку праці. Перспективи подальших досліджень бачимо в осмисленні й застосуванні в систему літературної освіти майбутніх учителів початкової школи формувального оцінювання, дистанційного та змішаного навчання.

Література

- Биков В. Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти. URL: <http://journal.iitta.gov.ua>.
- Вембер В.П. Інформатизація освіти та проблеми впровадження педагогічних програмних засобів в навчальний процес. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2007. Вип. 2 (3).
- Інноваційні педагогічні технології навчання професії: монографія / Нікуліна А.С. та ін. Донецьк, 2005. 385 с.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

- Навчальні програми для 1-4 класів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>.
- Ефективні технології навчання у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців : монографія / О. Семенов та ін. Суми, 2017. 376 с.
- Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навчально-методичний посібник. Київ, 2011. 324 с.
- Сучасні інформаційні засоби навчанням : навчальний посібник / П.К. Гороль та ін. Вінниця, 2004. 535 с.
- Ягоднікова В.В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Київ, 2009. 80 с.

References

- Bykov, V. Ju. (2007) Suchasni zavdannja informatyzaciji osvity [Modern tasks of informatization of education]. URL: <http://journal.iitta.gov.ua> (дата звернення 17.06.2020) (ukr).
- Vember, V. P. Informatyzacija osvity ta problemy vprovadzhennja pedagoghichnykh programnykh zasobiv v navchalnyj proces. Informacijni tekhnologhiji i zasoby navchannja. [Informatization of education and problems of introduction of pedagogical program feature in the educational process. *Information technologies and teaching aids*], 2 (3).(ukr).
- Innovacijni pedagoghichni tekhnologhiji navchannja profesiji [Innovative pedagogical technologies of profession teaching] : monoghrafija / Nikulina A.S. ta in. Donecjk, 2005. 385 s (ukr).
- Nova ukrajinsjka shkola. Konceptualjni zasady reformuvannja serednjoji shkoly [New Ukrainian school. Conceptual principles of secondary school reform] URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>(дата звернення 17.06.2020) (ukr).
- Navchaljni prohramy dlja 1-4 klasiv [Curricula for 1st-4th grades]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>(дата звернення 17.06.2020) (ukr).
- Efektivni tekhnologhiji navchannja u linghivistychnij pidghotovci majbutnikhfakhivciv [Effective learning technologies in the linguistic training of future professionals] : monoghrafija / O. Semenogh ta in. Sumy, 2017. 376 s (ukr).
- Sysojeva, S.O. (2004) Interaktyvni tekhnologhiji navchannja doroslykh [Interactive technologies of adult teaching] : navchaljno-metodychnyj posibnyk. Kyjiv, 324 s (ukr).
- Suchasni informacijni zasoby navchannja [Modern information tools for learning] : navchalnyj posibnyk / P.K. Ghoroljta in. Vinnycja, 535 s (ukr).
- Jaghodnikova, V. V. (2009) Interaktyvni formy i metody navchannja u vyshhyj shkoli [Interactive forms and methods of teaching in high school] : navchaljno-metodychnyj posibnyk. Kyjiv, 80 s (ukr).

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЛИТЕРАТУРНОМ ОБРАЗОВАНИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ

Людмила Неживая, доктор педагогических наук, доцент,
профессор кафедры начального образования Педагогического института,
Киевский университет имени Бориса Гринченко,
ул. Бульварно-Кудрявская, 18/2, 04053, Киев, Украина, l.nezhyva@kubg.edu.ua

Светлана Паламарь, кандидат педагогических наук, старший научный сотрудник,
заместитель директора по научной работе Педагогического института,
Киевский университет имени Бориса Гринченко,
ул. Бульварно-Кудрявская, 18/2, 04053, Киев, Украина, s.palamar@kubg.edu.ua

В статье обосновывается необходимость применения инновационных технологий в преподавании детской литературы студентам специальности «Начальное образование». Внедрение в обучение будущих учителей начальной школы интегрированного курса «Родноязычное образование: детская литература с методикой обучения» дает им возможность ориентироваться в современных тенденциях развития детской литературы и моделировать различные алгоритмы восприятия и осмысления художественных текстов. В исследовании проанализировано применение интерактивной технологии в литературном образовании, что изменяет вектор проведения лекций к диалогическому взаимодействию со студенческой аудиторией, обеспечивает формальное обновление практического занятия применением квестов и мастер-классов. В соответствии с задачами Новой украинской школы и высшего образования будущих педагогов начальной школы авторы анализируют возможности применения технологии критического мышления, ИКТ-технологий, дополненной реальности, проектов в системе литературного образования Педагогического института.

Ключевые слова: дополненная реальность; ИКТ-технологии; интегрированное обучение; интерактивные технологии; литературное образование; проектные технологии.

INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE LITERARY EDUCATION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Liudmyla Nezhyva, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Primary Education of the
Pedagogical Institute of Borys Grinchenko Kyiv University,
18/2 Bulvarno-Kudriavska Str, 04053, Kyiv, Ukraine, l.nezhyva@kubg.edu.ua

Svitlana Palamar, Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Researcher, Deputy Director for Research at the
Pedagogical Institute of Borys Grinchenko Kyiv University,

18/2 Bulvarno-Kudriavska Str, 04053, Kyiv, Ukraine, s.palamar@kubg.edu.ua

The article substantiates the need for the use of innovative technologies in teaching children's literature to students majoring in "Primary Education". The introduction of an integrated course "Native education: children's literature with studying methods" in the training of future primary school teachers gives them the opportunity to navigate in current trends in children's literature and model various algorithms of perception and interpretation of the texts. The study analyzes the introduction of interactive technology in literary education, which changes the vector of lectures to dialogic interaction with the student audience, provides a formal update of practical classes using quests and workshops. In accordance with the tasks of the New Ukrainian School and higher education of future primary school teachers, the authors analyze the possibilities of using critical thinking technology, ICT, augmented reality, projects in the system of literary education of the Pedagogical Institute. The importance of acquiring knowledge, skills and abilities to apply AR-applications to interactive editions of fiction by future primary school teachers during their organization of literary reading is substantiated. Tasks with the use of ICT tools have been developed for students. This mainly applies to creation of book trailers and comics based on works of art for children; QR-quests for junior pupils on the texts of fiction of modern writers; mental maps (Mindmeister resource) based on prose plots; video presentations about writers and their works (resources "PoowToon", "Prezi"); visualized plan of fictions made with the help of infographics; intellectual game tasks for younger students (LearningApps resource), etc. It was also recognized that the effective type of intellectual activity of students during the study of literature is a project, the result of which is the creation of students' own literary product (fairy tales, poetry, essays, game content) and its publication in electronic edition.

Keywords: *augmented reality; design technologies; ICTs; integrated learning; interactive technologies; literary education.*

Стаття надійшла до редакції 18.07.2020

Прийнято до друку 29.10 2020